

slabim blagom, odirati z visokimi obrestmi. Raztrgale so se stare stanovske zveze, da je bil vsak le na svojo moč navezan; potem se je razglasil »boj za obstanek«, boj vseh zoper vse liki divje zverine v hosti. To je bila novodobna, liberalna modrost. Na tisoče poštenih oseb in družin je v tem boju konec vzelo, podrla se starodavne, premožne hiše (mislimo namreč »družine«), potomci starih rodov, ki so skozi stoletja v pošteno pridobljeni obilnosti živele, prišli so na beraško palico.

Nasprotno pa so na enkrat postali bogataši in milijonarji čisto nepoznani krivonosi Abrahamovega rodu, ki so se v naše kraje bosi in strgani priklatali iz Poljske in Ogerske. Njihovih očetov, dedov in pradedov nihče ni poznal, ker med vsem časom, kar se je Evropa pokristjanila, niso nič znamenitega izvršili, pač pa žganje točili po ogerskih in poljskih vasih in kmete vsako leto za polovico pridelkov opeharili.

Ko so naposled že najbolj trapaste oči spoznale, kam je liberalizem Evropo pripeljal, kristijane namreč na rob gospodarskega propada, privandane Jude pa v »čarobno jamo« polno zlata in srebra, do katere jame jim je duri odprl čarobni ključ »proste kupčije in proste obrtnije« — še-le tedaj so preslepljeni Evropejci obrnili koló svojih možganov, da se je začelo narobe sukati, in bolj ko so dóbo svoje duševne pijanosti premišljevali, bolj jasno se jim je začelo svitati, da so sprevideli, kako jih je liberalizem sto dolgih lét za nos vodil ter jih za dušne in telesne blagre opeharil.

Zlati čas judovskih liberalcev je zdaj minol, pametni ljudje njihovim listom, govornikom in poslancem nič ne verujejo. Nastopila pa je dóba krščanskih socialistov. Ljudje namreč vedno bolj spoznávalo, kar smo iz začetka rekli, da je krščanska vera potrebna, če hočejo ljudje srečno med seboj živeti, da se morajo postaviti delati v duhu krščanske pravičnosti in ljubezni, da se mora mladina izrežati po krščanskih resnicah, da bo iz nje kedaj kaj prida, kajti potrebno je, da se človek že od mladega nauči, svoje strasti brzdati, predpostavljene spoštovati in ubogati, svoje dolžnosti natančno spolnjevati, v vseh rečeh pošten, do revnih pa usmiljen biti, zdržno, trezno in varčno živeti ter se tako za stare dni preskrbeti, ne pa drugim nadleže delati.

Tako krščansko izrejen in privajen človek bo vsem prijeten, povsodi z veseljem sprejet in se bo lahko preživil na svetu. Kar torej krščanski socialisti zahtevajo, ni nič novega, ampak je le to, naj ne bomo kristijani samo po imenu, ampak dejansko in v resnici, to je, vse naše družbinsko življenje naj se uravná po naukih, katere nam je iz nebes prinesel naš božji Izveličar.

Cerkvene zadeve.

† Vincencij Plaskan, župnik šentjurski.

Komaj so zvenele cvetlice, iz katerih smo bili srečni šentjurčani spletki vence ob prihodu našega novega župnika, č. gospoda Vincencija Plaskana, in že smo spletkali novih šopkov, da jih posadimo na njih prerano gomilo. Na god sv. Uršule letos so bili k nam prišli kot naš g. župnik, na god sv. Katarine pa smo jih že spremljali k zadnjemu počitku.

Kako kratko je bilo veselje, katero smo z njimi delili! Pljučni prisad, na katerega niso g. župnik porajali, napravil je njihovemu čvrstemu življenju že v 54. letu prerani konec. Zadnjo nedeljo sicer niso pridigovali, ker so bili čast. gvardjan o. Gregor zavoljo 3. reda sv. Frančiška prišli iz Celja k nam, a sv. mašo so še služili, da, v nedeljo popoldne so še rajni gospod svate poročevali. Da ne bi bili naš g. Valentin skrivaj poslali po

zdravnika g. dr. Ipavica, nam bi bili naš ljubi g. župnik bržčas umrli brez sv. zakramentov.

Ko jim je g. zdravnik razodel smrtno nevarnost, so se takoj vlegli na posteljo, s katere smo jih že čez 23 ur prenesli na mrtvaški oder. Pater Gregorij so jih še o pravem času prevideli s sv. zakramenti za umirajoče. Bog jim naj to povrne stoterno! Do ponedeljka jutra so ostali rajni gospod še pri zavesti, potem so pa začeli umirati in na večer ob 4. uri so zaspali za ta svet.

Nihče skoraj ni mogel verjeti tužne novice, katero je zvonov glas širil po lari, a brzojav nesel na vse kraje. Vendar je bila to resnica, ki se ni dala utajiti. Urno smo delali potrebnih priprav, da se naš gospod župnik, katerih smo vsi spoštovali in ljubili iz dna srca, tudi dostojno pokopljemo. V sredo, na god sv. Katarine, so od vseh strani dolge vrste pogrebnikov vrele v šentjur. Došlo je 33 tujih č. gg. mašnikov iz raznih dekanij naše škofije. Iz Maribora so prišli preč. g. kanonik dr. Križanič, sošolec našega raj. g. župnika, da so vodili spreved; iz Šmarij naš vlč. g. dekan Jug, ki so nam spregovorili prisrčnih besed, rajnemu g. župniku v slovo, nam pa v tolažbo in poduk. Obilne solze, katere so poslušalcem tekale po licih, naj jim bodo skromno plačilo za njihov nagovor! Bog naj jim pa tudi poplača, da so peli slovesno mrtvaško sv. mašo. Pri tej sta jim stregla dva častita sošolca rajnega g. župnika, J. Lenart in Blaž Cilenšek, četrti sošolec, vč. g. nadžupnik J. Voh so pa rajnemu zapeli zadnji »Requiescat in pace«, predno smo jih odnesli iz osirotele cerkve na domače grobišče.

Petintrideset duhovnikov je stalo okoli mrtvaškega odra, na katerem je ležalo več lepih vencev. Najlepsi med njimi je bil dar »šentjurskih tržanov«. Ti so bili razun navzočega občinskega odbora, v obilnem številu oblekli oblačilo požarne straže, ter so hvale vredno skrbeli za lep red v cerkvi in pri sprevedu. Ni se prigodila najmanjša nezgoda v kljub toliki gneči. Tudi šolarji naših šol z učiteljstvom niso zaostali za nami odraslimi.

Vse se je vršilo po najlepšem redu. Ura je bila že davno poldne odbila, ko smo tik rajnega g. župnika Vošnjaka spustili v krilo mrzle zemlje truplo našega novega g. župnika Plaskana. Kako jih je vendar škoda! Koliko so storili dobrega, kjer koli so bili! Koliko so žrtvovali za Zibiko, za olepšanje njenih cerkv, koliko za druga potrebna popravila! Koliko dobrega bi bili tudi gotovo pri nas storili! Toda šli so po plačilo, ki čaka dobre predstojnike. Naj nam bi kmalu izprosili sebi in svojemu g. predniku vrednega naslednika v šentjurju!

—0—

Gospodarske stvari.

Železniška zveza med Mariborom in Pragarskim.

(Dopis iz Fram.)

Železnica je za sedanji mehkužni svet velikanska polajšava; vse se rado vozi v topli hišici; dasiravno pa tudi ona obilne napake seboj donaša. Velikanski napredek imajo le samo tisti kraji in mesta, skozi katere železni konj hrče; drugi pa zaostajajo in propadajo, čimbolj so od železniške zveze odtrgani. Zato se zdaj že tudi taki kraji za železnico potegujejo, ki so se je nekdanj z vso silo branili.

Mi imamo srečo trikratne vožnje v Maribor in zopet nazaj vsaki dan; vendar pa zmiraj glasneje nastaja želja še po večkratni zvezi, kar bi se tudi dalo sprostiti in od direkcije lahko dovolilo. Ako hočeš v Maribor za svojim poslom, moraš vzgodaj vstati, da boš pred 5. uro

že na postaji; po opravljenem delu moraš po mestu postopati noter do $\frac{1}{3}$ ure ali celo do večera. Kadar dela doma ni, bi se že veljalo; pa kaj druga je, ako imaš krmo pokošeno, ali celo bolnika doma, ali pa druge nujnosti. Če imaš pri sodnji posla in imaš poziv za 8. uro, tedaj ti je še le sitno čakati, dasiravno so gospodi tako prijazni, da nam prilično uro določijo, če jim je le mogoče. Ni dolgo, kar sem imel v uradu samo dobiti podpis pobotnice za 75 kr. in samo za to sem moral celi predpoldan in večerko porabiti. In enakih slučajev je na cente!

Zato se vedno bolj čuti potrebnost po še večkratni zvezi, ki bi se celo lahko dala izvršiti. Okoli 10. ure vozi vlak tovornik iz Pragarskega; lahko bi se mu pripel vagon 3. razreda že na Pragarskem, ki bi pobasal popotnike v Račah in Hočah. Okoli $\frac{1}{2}$ 12. ure pa iz Maribora vozi tovornik, ki bi nas lahko po opravljenem poslu zopet domov zapeljal, zopet do Pragarskega. Ta zveza bi tudi v poletni dobi ugajala veseljakom, ki se iz Maribora po ti črti radi vozijo.

Naj bi tedaj g. župan v Framu ali v Račah ali skupno napisala dotično prošnjo, jo podkrepila s podpisi bližnjih farnih in občinskih predstojnikov, ter jo poslala sl. okraj. zastopu za nadaljnjo predlogo.

Dajte nam priročen denar!

Stajničarji so se pritožili zoper denar. (*Südst. Post* od dne 28. nov. p. 3.) Na prvi vid onega dopisa nas je misel napadla: Mi Slovenci pa bi bili zadovoljni, ako bi le denarja imeli. Pa prebravši dopisek o nevolji novega denarja, smo priznali resnico te nevolje tako, da enako tudi mi mrmramo zoper novo veljavo, ter željno prosimo in težko pričakujemo denarne spremembe, ki bi morala nekaj bolj srebrna in papirnata biti.

Ravno posedujem različnega denarja blizu za 25 fl. in mošnjček je tako nadut, da, če bi kdo videl, bi misliti moral: Ta je kje dve žemlji ukradel in v žep vtaknil! Človek bi moral posebnega oprodo imeti, ki bi mu torbico nosil za petami. Kako lahkoten je bil prejšnji papirnati goldinarček, ki si ga brž v listnico skril, pa tudi za uha ven potegnil brez ropota, kadar je bilo treba. To bi pač smeli tirjati, ker obilno cap pošiljamo v papirnice. — Naše vrle gospode poslance prijazno opozorujemo na to opravičeno željo in splošno tirjatev za papirnati denar, tembolj ker c. kr. poštni uradi črez 3 gold. drobiža ne vsprejemejo. G.

Sejmovi. Dne 7. decembra na Dobrni, v Lučah, Cmureku, Sevnici ob Savi, v Vuzenici in Mariboru (tudi za konje.) Dne 9. dec. v Št. Ilju v Slov. gor., v Bučah in Dobovi. Dne 10. dec. na Bregu pri Ptuj (za svinje.)

Dopisi.

Iz Ormoža. (Novo slov. gasilno društvo.) Z veseljem se je napolnilo vsako rodoljubno srce, ko se je raznesla vest, da snujejo naši vrli okoličani gasilno društvo s slovenskim poveljem. Kdo ne uvidi, kolikega pomena so gasilna društva za probujo narodne zavesti! Zasluga možev, koji so se trudili v tej stvari, ni torej majhna, posebno če pomislimo, da so nam celó politične oblasti delale težave. Pravila smo posneli po istih evenskih gasilnih društev, koja je torej namestnija za pravilne spoznala. No, nam so ta pravila dvakrat vrnila ter osnivanje društva prepovedali. V tretje komaj je izrekla namestnija, da osnivanja društva ne prepove. — Med temi boji na zunaj deloval je osnovalni

odbor pod vodstvom g. dr. J. Omulca, poverjeniki iz občin Hardek, Pušenci, Litmerk in Hum so mu pa pri tem uspešno pomagali. Nabirali so se udi, kupila brizgalnica za 1300 gld., postavila utica za brizgalnico in društveno orodje tako, da je v trenutku, ko so prišla potrjena pravila, društvo imelo svoj dom. Ideja, koja se je vzbudila v srcu nekaterih rodoljubov, našla je brzo pot v srca naših zavednih okoličanov, pravo odkritosrčno veselje je zavladało povsod. O tem smo se lahko najbolj prepričali dne 22. novembra, ko se je vršilo osnivanje »prostovoljne požarne brambe za ormoško okolico s sedežem v Hardeku«. Privrelo je od vseh stranij zavednega ljudstva, da so bili prostori v gostilni g. Kalchbrennerja prenapolnjeni. Predsednik osnovalnega odbora, g. dr. J. Omulec, je otvoril shod, pozdravil navzoče, da zakličejo presvetlemu cesarju trikratni »živio«, čemur so se vsi navdušeno odzvali; godba je zaigrala cesarsko himno, katero so vsi stojé poslušali. Zatem je razlagal g. predsednik idejo gasilnih društev, njih človekoljubni, narodni in socijalni pomen. Po prečitanju in tolmačenju pravil se je začela volitev odbora in sicer so bili izvoljeni sledeči gg.: Martin Stanič, načelnikom; Andraž Žinko, njegovim namestnikom; Franc Hanželič, blagajnikom in Anton Porekar, tajnikom. Posamezni oddelki so pa volili za svoje vodje sledeče gg. in sicer: brizgalničarji Franca Staniča (namestnik Alojzij Mikl); plezalci Andraža Vrhovščaka (namestnik Matjaž Rajh); varuha Martina Školibra (namestnik Ivan Trstenjak); nadzornikom orodja bil je izvoljen g. Lovro Kirič. Vse volitve so se vršile jednoglasno. Po izvolitvi predá g. dr. J. Omulec predsedništvo novemu g. načelniku, kateri se osnovalnemu odboru in njegovemu predsedniku iskreno zahvali na trudu ter prosi tudi v naprej blagohotne podpore. Društvu je pristopilo takoj 40 udov, kateri so storili obljubo v roke načelnika; ta trenutek je bil po izreku vseh veličasten in pretresljiv. — Kakor slišimo, oglašajo se dan za dnevom novi društveniki, da bo društvo jedno najmočnejših. K društvu je pristopila tudi litmerska godba, katera nam je že pri osnovanju svirala in nas zabavala pozno v noč. — Pohvalno moramo tudi omeniti, da so se udeležili ormoški Slovenci te redke slavnosti polnoštevilno. Tako smo zapazili č. gg. župnika in kaplana, gg. dr. Gersaka in dr. Geigerja ter lepo število narodnih dam, katerim je g. dr. Omulec napil zdravico. — Pri porodu novega društva so pristostvovali od gasilnih društev le vrli trgovski gasilci, kateri so pod vodstvom načelnika, g. Novaka, krepko primarširali v Ormož. Zabavni del je bil velenjaniv. Poleg g. dr. Omulca so si stekli za osnivanje novega društva mnogo zaslug tudi gg. dr. Gersak, F. Hanželič, Anton Porekar, nadučitelj na Humu, in Alojzij Mikl, ki pri svojih mnogobrojnih prijateljih pridno nabira za blagajno novega društva, ne omenjaje drugih vrlih narodnjakov, koji so širili misel narodnega gasilnega društva med ljudstvom. — Novemu društvu pa kličemo: Pomozi Bog!

Iz brežiškega okraja. (Žalostni časi.) Dragi mi bralci! Vem, da si večkrat že čital v »Slov. Gosp.«, kako je bila opustošila že pred več leti naše lepe vinske gorice neusmiljena morilka, trtna uš, katera ni prizanesla nobenemu vinogradu v našem okraju. Nekateri kmetovalci so začeli zasajati svoje opustošene vinograde na ameriški podlagi, katero početje se je, hvala Bogu, prav izvrstno obneslo. Nižji sloji, videvši ta napredek, poprijeli so se sicer z velikimi naporí te za ta kraj najplodonosnejše stroke. Bodi mi dovoljeno omeniti, kakšen je bil ta začetek. Večinoma so ti ubogi trpini morali pričeti z golimi rokami, niso se ustrašili težkega dela, niti zime, ne neugodnega vremena, da so prekopalí svoje opustošene vinograde. Toda kaj bi bil